

7. Перебийніс В.І. Частотні словники та їх використання / В.І. Перебийніс, М.П. Муравицька, Н.П. Дарчук. – К.: Наукова думка, 1982. – 203 с.
8. Слепак Б.Я. Функционирование синтаксических единиц как параметр стиля в современном английском языке: дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец.10.02.04 «Германські мови» / – Кіровоград, 1977. – 264 с.
9. Статистичні параметри стилів / Відповід. редактор В.С. Перебийніс. – Київ: Наукова Думка, 1967. – 260 с.
10. Таблица распределения Стьюдента // <http://old.exponenta.ru/educat/referat/XIkonkurs/student5/tabst-st.pdf>
11. <http://statpsy.ru/t-student/student-excel/>

Тихонова Д.С.

студентка,

Черкаський національний університет

імені Богдана Хмельницького

МЕТОНІМІЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ АНІМАЦІЙНОГО ФІЛЬМУ “TANGLED”

Однією з головних складових успіху кінофільмів є їх якісний переклад. Із розвитком кінематографу обсяги перекладу значно зросли, однак кількість досвідчених фахівців у цій сфері перекладу залишається незначною.

Кіно як наймолодший різновид мистецтва існує більше ста років, проте відіграє незрівнянно важливу роль у житті суспільства і є одним із найпотужніших засобів культурного впливу та масової комунікації. Майже одночасно з появою кінематографа виникла і необхідність його розповсюдження, а отже – й адаптації фільмів до сприйняття представниками різних країн та культур. Саме проблеми відтворення кінотекстів для іншомовної, іншокультурної аудиторії є одними з найактуальніших у теорії та практиці перекладу. Це стосується й анімаційних фільмів, які в наш час є популярними не тільки серед дітей, а й серед дорослих. Із розвитком кіноіндустрії постає питання адекватності відтворення кінотекстів для іншомовної та іншокультурної аудиторії. Потреба у перекладі невпинно зростає, зокрема у перекладі кіно- та анімаційних стрічок, як одного з найпопулярніших видів мистецтва сучасності.

Кінопереклад є більш вільним, ніж переклад художнього твору і має свої відмінні риси. Перекладачеві також необхідно підкреслити колорит іншомовної культури, який відображено у специфічному гуморі, грі слів, розмовній лексиці, сленгу, інтонаціях героїв і який є віддзеркаленням ідей режисера та сценариста кінофільму [1].

Під час перекладу кінофільму перекладач-практик стикається з багатьма феноменами та труднощами, які не виникають в процесі перекладу інших перекладацьких об'єктів. Сучасна теорія перекладу дуже скупо та, на нашу

думку, недостатньо висвітлює це питання, хоча в останній час помітна активізація інтересу дослідників до специфіки сприйняття кінотексту та його перекладу.

Отже, актуальність нашої роботи полягає у необхідності детального вивчення перекладу анімаційних та кінофільмів, а також у перспективності дослідження окремих проблем та прийомів, пов'язаних зі складністю та важливістю адаптації сучасних анімаційних фільмів, що є популярними серед широких верств населення.

Головною метою нашої статті є аналіз метонімічних трансформацій як одного з поширених прийомів в українському перекладі мультфільму “*Tangled*”.

Для досягнення еквівалентності оригіналу та перекладу, за відсутності повних відповідників, перекладачеві необхідно вміло застосувати трансформації – перетворення, які здійснюються під час переходу від оригінального тексту до перекладного. У перекладознавстві існують різні типології трансформацій. Ми спиратимемося на класифікацію О.О. Селіванової, яка поділяє трансформації передовсім на формальні та формально-змістові. Формальні трансформації в перекладі представляють словникові відповідники лексем, що отримують у мові перекладу однаковий із вихідною одиницею семний набір. Формально-змістові трансформації в перекладі представляють словникові відповідники лексем, що отримують у мові перекладу неоднаковий із вихідною одиницею семний набір [2, с. 460].

На лексичному рівні формально-змістові трансформації відповідно до зазначеної класифікації мають два плани вираження: денотативний і конотативний. Денотативний план формально-змістових трансформацій на лексичному рівні маніфестує понятійно-логічне ядро значення, формально-змістові трансформації у перекладі представляють словникові відповідники лексем, що отримують в мові перекладу неоднаковий із вихідною одиницею семний набір, актуалізований контекстом повідомлення [2, с. 460].

До трансформацій денотативного плану належать зокрема метонімічні заміни, які можна диференціювати залежно від статусу суміжних предметів, явищ, понять [2, с. 462]. Доволі поширеним різновидом метонімічних заміни є партонімічні трансформації – заміни назви цілого назвою його частини. “*Look at you as fragile as a flower!*” // «Поглянь на себе, ти, немов **стеблина!**» У цьому випадку слово **flower** (*the part of a plant that is often brightly coloured and has a pleasant smell*) [5] було замінено на **стеблину**, що означає основну частину трав'янистої рослини від кореня до вершка, яка тримає на собі листя, квіти і плоди [3].

Ілюструє цей тип трансформацій і наступний приклад: “*So you're being strangely cryptic as you wrap your magic hair around my injured hand*” // *Слухай ти якось паранормально обгортаєш мою долоню своїм волоссям.* У реченні було замінено слово **hand** (*the body part at the end of your arm that includes your fingers and thumb*) [4] було замінено словом **долоня**, що означає внутрішній бік кисті руки [3]. Для позначення в англійській мові частини верхньої кінцівки від

кінчиків пальців слід використовувати слово “*hand*”, однак у перекладі було обрано вдалий еквівалент «долоня». Робимо висновок, що перекладач вдався до заміни назви цілого назвою його частини, тим самим спростивши переклад.

Цікавим прикладом є такий: “*The world is dark and selfish, cruel.*” // «**Всі люди вовки, безжалісні і грубі.**» Англійське слово *world* означає *the earth and all people and things on it* [6], а слово *людство* – це всі люди землі, рід людський, людське суспільство [4]. Світ – це єдність природної та суспільної дійсності, зумовленої практичною діяльністю. А категорія «світ» визначає не тільки природні, об’єктивно-матеріальні властивості, а передусім особливості людського відношення до себе і до умов свого існування. Таким чином, перекладач конкретизував значення слова до люди, тобто відбулась модифікація значення.

До метонімічних трансформацій, слідом за О. О. Селівановою, відносимо також гіпо-гіперонімічні трансформації, які є заміною родового поняття видовим і навпаки. [4]. Зразком таких перетворень може послугувати наступний приклад:

“*Though I feel like breaking femurs!*” // «**Хай люблю ламати кістки.**»

Тобто, слово *femurs* (*the long bone in the upper part of the leg*) [5] було перекладено словом кістки. Українське слово «кістка» означає окрема складову частину кістяка хребетних тварин і людини [4]. Англійське слово *femurs* перекладається як стегнова кістка. Однак перекладач вирішив перекласти гіперонімом *кістки*, замінивши слово з вузьким значенням в оригіналі словом із ширшим значенням.

Доволі вдалим прикладом гіперонімічних трансформацій можна вважати такий: “*Oh, hay fever?*” // «**Що, алергія?**» Словосполучення *hay fever* перекладається, як *an allergy caused by pollen or dust in which the mucous membranes of the eyes and nose are inflamed, causing running at the nose and watery eyes* [5], слово алергія означає (змінена чутливість організму тварин і людини до чужорідних речовин, що вводяться повторно) [4]. Алергічний риніт є одним із видів проявів алергії, тобто перекладач вдався до заміни назви частини назвою цілого.

Отже, серед трансформацій у денотативному плану, що носять метонімічний характер, найбільш типовими для дослідженого матеріалу є партонімічні та гіпо-гіперонімічні трансформації. Проаналізувавши відповідні фрагменти в оригіналі та перекладі робимо висновок, що такі заміни є цілком прийнятними, а зміст висловлювань при цьому не деформується.

Список використаних джерел:

1. Алексеева И.С. Профессиональный тренинг переводчика: Учебное пособие по устному и письменному переводу для переводчиков и преподавателей Текст. / И.С. Алексеева. СПб.: Издательство «Союз», 2005.
2. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика : напрями та проблеми / О.О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2008. – 712 с.
3. Селіванова О.О. Світ свідомості в мові. Мир сознания в языке. / О.О. Селіванова. – Черкаси : Ю. Чабаненко, 2012. – 488 с

4. Словник української мови: в 11 томах. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. – К.: Наукова думка, 1970-1980.
5. Oxford Dictionary. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://en.oxforddictionaries.com/>
6. Urban Dictionary. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.urbandictionary.com/>

Чорна К.І.

студентка,

Національний університет «Львівська політехніка»

ЛЕКСИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ІДІОЛЕКТУ І. ФРАНКА В ОРИГІНАЛІ ТА ПЕРЕКЛАДАХ (НА МАТЕРІАЛІ ПОВІСТІ «ЗАХАР БЕРКУТ»)

Ідіолект письменника є не просто системою засобів, якими він користується для вираження своїх ідей, а способом відображення реальності такою, якою її бачить автор. Саме через складові ідіолекту знаходить своє вираження позиція мовця щодо тих чи інших проблем виражальних засобів, які є рисами авторської мовотворчої індивідуальності та розкривають авторську картину світу [5, с. 6].

Неповторність творчої манери письменника визначається домінантами його ідіолекту. Існують різні тлумачення цього поняття. Проведений дефінітивний аналіз дозволив нам дійти висновку, що домінантою ідіолекту письменника є сукупність ознак його стилю, що реалізуються на різних текстових рівнях.

Враховуючи завдання нашого дослідження, ми вважаємо за доцільне використовувати термін домінанта ідіолекта, введений Ю. Проскуріною для перекладознавчого аналізу [4] та зупинитися на аналізі лексичного рівня ідіолекту повісті І. Франка «Захар Беркут».

Проаналізувавши ряд досліджень про мову творів І. Франка та провівши власне дослідження поетики повісті «Захар Беркут», можна зробити висновок, що в ієрархії ідіолекту письменника виділяють такі домінанти: історизми-реалії, діалектизми, фразеологізми, міфологічні символи.

Метою даного дослідження є аналіз в перекладознавчому аспекті історизмів-реалій, оскільки саме їх пріоритетність зумовлена жанровою природою твору.

На думку В. В. Коптілова, важливим завданням перекладача є не просто передати зміст, а й відчутти правильний мотив твору, інакше переклад перетвориться просто на переказ [3]. В. С. Виноградов у свою чергу наголошує, що заміна стилістично забарвленого висловлювання нейтральним може призвести до стирання колориту, і висловлювання перетвориться на